

Діло

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
(І АДМІНІСТРАЦІЯ)**
Львів, Ринок № 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друківні: 29-26.
**В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.**
**ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.**

Наради над роззброєнням.

Львів, 25. березня 1928.

Більше як тиждень радить у Женеві конференція представників європейських і американських держав над роззброєнням. Радить вона не вперше і не в останнє. І цим разом відбувається ця конференція з ініціативи Ліги Націй, хоч беруть у ній участь такі держави, що до неї не належать. Бачимо на конференції представників СРСР, представників Зєдинених Держав та Туреччини.

Хід теперішніх нарад нічим не різниться від ходу попередніх, на яких запропонував радянський делегат Литвінов цілому світові негайно і цілковито роззброєння та знищення усіх фабрик зброї. Тоді розпочиналася над його заявою, по вступній, досить довгій, мовчанці, нагальна дискусія. Закінчилася вона тим, що Литвінов мав приготувати на слідуєчу конференцію подібний, конкретно розроблений план реалізації свого проекту. Литвінов це зробив і представив свій план у аршинованому речинці жєневській комісії. Однакє ніхто з учасників теперішнього нарад не вважав за доцільне познайомитися з ним перед початком конференції. „Миротлюбиві“ державні мужі познайомилися з подібними більшовицького плану, з усіма рекомендованими ними засобами і способами загального та негайного роззброєння всіх держав тайно зі вступної промови Литвінова. Розвинулася над ними знов завязата дискусія.

Вона різнилася від попередньої тим, що крім Німеччини тим разом заявила за більшовицькими пропозиціями ще й Туреччина. Проти виступили з великим завзяттям та упертостю представники Бритійської Імперії та Зєдинених Держав Північної Америки. Їх слідами пішла, хоч і менше завзято, Франція, а за нею скромно й Польща. Взагалі ж у дискусії над пропозиціями забирало слово 19 делегатів ріжнородних держав, а з них тільки двоє погодились на пропозиції Литвінова. Закінчив ту „богату“ дискусію Литвінов, відповідаючи передовсім англійському та американському представникам, що добачили в його пропозиції нещирість та неоднозначну тенденцію саботувати роззброєння. У своїй відповіді підкреслює Литвінов, що СРСР все трактував справу роззброєння шире та був першим, що запропонував світові устами своїх делегатів у Генуї 1922 р. повне роззброєння. Саботування праці над роззброєнням закладає Литвінов у першій мірі Англії. СРСР дає докази своєї доброї волі та помірної охоти взятися шире до праці над роззброєнням між іншим і тим, що бере участь у жєневських конференціях, хоч ні до Ліги Націй не входить ні її політики не додержує.

Ця пята з черги конференцій для справ роззброєння покінчиться як усі попередні нічим. Державні мужі теперішніх світових потуг стоять, видно, на тому становищі, що воно зовсім доцільно відбувати такі конференції, бо відвертаючи ними увагу публичної опінії від конкретних загроз миру і абсорбуючи ту увагу славесниці двобоями між учасниками конференції, можна тим легше і успішніше переводити зброєння.

Це твердження підтримують сильно самі факти.

Ось СРСР прелімінував на цей рік у свою бюджеті на нові зброєння 765 мільонів карб., що творить тільки восьму частину його загальних видатків, призначених на оборону, Зєдинені Держави призначили в цьому році не багато а 400 мільонів доларів на будову нових кораблів. Франція удержує далі непосильно велику армію, маючи під боком цілком роззброєну Німеччину. Про такі держави як Англія та Італія вже й писати не доводиться. Вони зброються завзято, особливо ж ця остання, що має тепер аспірації стати світовою потугою.

Словом тепер зброються усі на перегони. До тої міри розвиненого мілітаризму як тепер перед великою війною світ не знав. Цей теперішній

примус зброєння паде особливо великим і непосильним тягарем на всі малі та молоді пововенні держави. Вони вгинаються під тим тягарем та задихуються від сучасного мілітаризму, що нищить усі їх господарські організми та захитує самими підвалинами їхньої екзистенції. Однакє все це не перешкаджає жєневським акторам далі радити замість робити щонебудь для вкорочення зброєнь. Під аккомпаніамент жєневських дискусій світ перетворюється в один великий воєнний табір. Слушно і влучно схарактеризував один французький правий щоденник жєневські наради в справі роззброєння такими словами: „Вигорішувані в Лізі Націй промови проти війни не мають ні на йоту більше впливу від негонтанських співів“.

Після виборчого бою.

підсумки і висновки.

VI. Наші виборчі втрати.

Безпосередньо після соймових виборів оцінили ми їх вислід як середній в Галичині та як катастрофальний на інших українських землях під Польщею. Це об'єктивне ствердження наявних фактів викликало деяке негодування в наших громадських колах. Нам закидувало, що ми за неспівмірно оцінюємо ситуацію та що тим чином викликаємо депресію. Від кількох літ викоринялася в деяких наших колах думка, що обов'язком преси є „підтримувати духа“, себто кожну подію найбільш катастрофічного характеру представляти на в дійсному світі, тільки в штучному, копірово-оптимістичному. Критики аналізи й об'єктивної оцінки наших громадських думка не терпить. Такі речі в нас не знаходять громадської санкції. В нас можливі лише крайності: або безкритичний оптимізм, крайнє, панами замане захоплення в супроводі похвал і признань — або чорний песимізм, парівання, докори, лайки, осуди. tertium non datur.

Творча, будуєча критика, безпристрасна аналіз, об'єктивна оцінка нам не підходять. До того ж ми поспішно і виключно шукаємо причин наших невдач поза нами, коли тимчасом велика їх частина міститься у нас самих.

Крайності: беззастрешний оптимізм і чорний песимізм — це дві струни, що бренькають в нашому житті: політичному, економічному, культурному, освітньому і якому хочете. В нас є спеціальні органи, які воно бачать тільки в найчорнішому світі тут, у нас, а одночасно все поза нашою територією і поза межами нашого власного національного життя — а „прекрасної далечини“ все бачать ажраа протилежно: якесь аркадійське ідилію. Знову ж інші в тому житті, що є поза нашими межами, по той бік добра і зла, добачують все лихо, а в нас бачать тільки тільки успіхи, досягнення, а побди, навіть колиб проти них кричали всі факти.

Не вважало б цих самообманних рецент доцільними, на довшу мету корисними, додатними і педагогічними. Думаємо, що обов'язком преси є критично оцінювати положення, витягаючи з фактів і подій логічні висновки. Не замінати очей на дійсність, не шукати причини успіхів виключно поза нами, не скидати відповідальності виключно на інших, не копірувати подій і фактів, але по мужеськи глянути дійсності у вічі, проаналізувати події й їх подвійні розвиткові стадії, придивитися до болячки і ран та на основі всесторонньої діагности, безстрашної відумчності ваятися за напругу відносин, щоб не понасти в стан хронічних невдач.

Отримавши кількома загальними зауваженнями вказали ми за відповідно попередити розгляд наших втрат в їх причини та давати варадчі засоби для їх відвернення на будуче.

У вибороз до сойму і сенату ми залічили великих мандатівих втрат. Оцидільна українська територія під Польщею вибирає в округах 90 послиів. Один мандат припадає пересічно на 84.000 населення, отже українці повинні би вибрати (4.620.000 населення) кругло 55 послів. До того слід додати щонайменше 5 послів в округ для українського населення Лємківщини, Ярославщини (округа Рипів-Ярослав), Холмщини і Підляшя, разом на основі кількості українського населення під Польщею і то на основі польського перепису з 1921 р. — українці повинні вибрати в округах 60 послів. До того прийшло би з державних листів 13—14 послів, разом 73—74 послів. Отже у відношенні до числа населення українські втрати вносять 22—33 мандатів. На ділі ті втрати є далеко більші, коли мати на увазі є фальшивість польського перепису з 1921 р. Вони вносять кругло 60 проп.

Отже вибори відбуваються в сир-

* Всіх українських послів всіх парій з 41, а не 42, як ми всея час подивали, виведені в блуд оцидільності. Нат-а і польської преси. Сель-Роб (Правдник) має лише 1 мандат, а не 5. На Холмщині не вибрало ані один український посол. Всі відомості про адоутти мандатів на Холмщині Сель-Роб (Правдник) не з'являють дійсності.

ційально створених округах. Польська виборча ординація і геометрія спрепаровані так, щоб представництво польських народів звести до неминучого мінімуму. Та з другого боку та сама ординація спирається на пропорціональності, отже є скоротуєрлана в користь більшости. А більшости тут українці. Погляньмо тепер, яку кількість мандатів могли ми адоутти, колиб були виступили до виборчого бою в суцільному національному фронті. Отже український виборчий фронт давав нам в окрузі 47 (Ярослав) 1 мандат, в окрузі 48 (Перемішль) 2—3 мандатів, в окрузі 49 (Самбір) — 4 мандатів, в окр. 50 (Львів) — 1 мандат, в окр. 51 (Львів-пов.) — 4—5 мандатів, в окр. 52 (Стрий) — 5 мандатів, в окр. 53 (Станіславів) — 7 мандатів, в окр. 54 (Тернопіль) 6—7 мандатів, в окр. 55 (Золочів) 6—7 мандатів, в окр. 56 (Косель) — 3 мандатів, в окр. 57 (Луцьк) — 5 мандатів, в окр. 58 (Кремень) — 3 мандатів, в окр. 59 (Бересть) — 3 мандатів, в окр. 60 (Пінськ) — 3 мандатів, і в окр. 27 (Замость) — 1 мандат, разом 58—62 мандатів, що з державною листом дає 51—56 мандатів. В порівнянні з дійсністю наших мандатівих втрат від кутом обов'язуючої виборчої ординації вносять рівно 60 проп.

Та хтось може сказати: Бажаючи вибрати належне нам парламентарне представництво, треба не лише однопілого українського виборчого фронту, але й високої громадської свідомості та національної дисципліни. А крім того треба тимти, що живемо в межах польської держави у винятковому положенні, отже треба нам рахуватися також зі силою національно-зовнішнього натиску на наше населення. Іншими словами: треба реально дивитися на справу, а не оперувати мертвими цифрами.

На те ми відповідаємо: Колиб існував однопілий український виборчий фронт, то тоді все освідомлюєча перелавиборча праця булаб зєнерена на піднесення рівня громадської свідомості і твердості національної дисципліни, а не на пусту, руйнуєчу, розвалну демагогію і міжпартійну та міжурядову гризню. Без сумніву: в національно-зовнішнім натиском треба нам рахуватися, але тоді й наш вплир був би сильніший. Коли допустити, що цей натиск на населення і виборчий був би такий, як ми його вже зєбєрзували, то можна допустити втрати в нашу некористь яких 6—8 мандатів. А й тоді наше парламентарне представництво було би далеко більше, бо ми адоутили в округах 52—54 мандатів, що разом з державною листом дає 63—65 мандатів. В порівнянні з дійсністю ми втратили 22—34 мандатів.

А тепер перейдім на зором реальний грунт, а саме візьмим під увагу цифри не уявні, не ідеальні, але дійсні, себто ті, що апали на українські листи в послидних округах підчас останніх виборів. І так в окр. 48 (Перемішль) апало на українські листи 66.757 голосів. До адоутти мандату вистарчило б 19.204 голосів, отже ми втратили 1 мандат. В окр. 49 (Самбір) павний мандат — 90.144 гол.; українські листи — 90.144 гол.; адоутти мандат адоудла 1-а 12.483 гол.; український мандат втратили в окр. 51 (Львів-пов.) 123.853; останній маур-ур листи — 123.853; адоудла 1-а 10.376 голосів. І

— **Казки життя.** Жидівський часопис у виданні „Ді Нає Вельт“ оповідає таку цікаву історію великого фабриканта Нахума Левентала, що недавно приїхав із півд. Африки до Варшави. Левенталь є власником великої фабрики в Йогансбургу; він родився в Чернігові, а студії кінця у Варшаві. Перед роками оженився в доньку варшавського жидівського купця, всупереч його волі; батько переслідував свою доньку, але коли вона стала матірлю покинула думку, щоб її розвести. Згодом жінка Левентала вмерла, залишивши доньку. Левенталь виїхав до Африки, перелазивши раніше дитину крізь родини на виховання та власність. Коли Левенталь добувся майна, він хотів відвідати рідню у Варшаві і вдруге оженився. Уся його родина за той час вимерла. Він найшов білу сироту, яка йому припала до вподоби і оголосив свій шлюб у рабину. Наперекір йому пішов із своєю нареченою на триб своїй жінки. Він був адинаваний, що чийсь на старій, затертії могилі своїй жити. Як було його адинавання, коли його наречена вибухла плачем: „мамо!“ Левенталь не знаючи, віднайшов свою доньку.

— **Скрута музикальних циганів.** У Будапешті радіо актуальний збір. Збір дивігентів і власників циганських оркестрів. Вони шукають способу на свою скруту, чи як: на химерну долю, яка чудову, меланхолічну, мизову циганську музику заступила нині джазом, саксофоном. Нюдна казарма не хоче вже нині циганської музики. Навіть чужинці, що переїжджають через Будапешт і з цікавістю кажуть собі подати гуляш, домагаються тої самої музики, що в себе: не національної, а інтернаціонального гомону джазбенду. Циганська скрипка, циганські кучері і циганські очі не завертають уже голови киян і королів не кажуть собі співати циганських романсів. Навіть правдивий пуган, коли хоче найти заробіток, мусить учинити грати до чарльстона і блякботему. Приїшли на нього такі-ж такий часи як на факрі і королів. Єдині цигани, що ще добре заробляють це ті, що не відлучи в світ не беруть із собою скрипки, а... беруть людей на бас.

— **Світлова асфіна.** У Копенгазі демонструвало 10.000 бездомних з усієї Данії перед парламентом; до них приєдналось чимало місцевого населення, головню студентів. Приїзди за час свого побуту дістали захист і жарч, завдяки заходам місцевого дому бездомних. — У Канаді найшли останки літаків і два трупи; є позначки, що це Гінчліф і Місс Меккай. — Берлінський кореспондент „Ізвестій“ повідомляє, що нім. уряд відкинув донагання радянського уряду, щоб признати торговельним радянським представникам у Берліні якісь права у телефонічній розмові з Москвою, кщо дійшло би до наладнання безпосередньої телегр. комунікації Берлін-Москва. — Англія наслідник престолу знову апав на ловах і коня і силно потовксь. — Кемаль Паша вибирається цього місяця звітись у чехословацькій Татри. — У півн. Італії гуляють сильні вітри, а в горах упав великий сніг. — В Нью Йорку почав виходити новий нім. часопис „Нью Йоркер Дайтше Рундшав“ з метою зміцнити нім.-америк. симпатії.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

М. Возняк: Ів. Белей і Ол. Кониський до зв'язків Галичини з наддніпрянщиною в 80 рр. XIX в. Наказ і друк Видавничої Спілки „Діло“, Стр. 46. Форм. 16-ка.

Микола Матвій Мельник: Крізь дим і згари. Львів 1928. Наказ і друк Видавничої Спілки „Діло“ ст. 36, 16-ка.

Степан Цивил: Лист незнайомої. Оповідання. Переклад з нім. мови Василя Бобинського, ст. 104, 8-ка. Ціна 2 зол. В-во „Лаврада“, Львів 1928.

Степан Цивил: Ажол. Оповідання. Переклад з нім. мови Василя Бобинського, ст. 104, 8-ка, ціна 2 зол. В-во „Лаврада“, Львів 1928.

Іван Билик: Моя Сповідь. (зі споминок інтелігентного селянського походження) наказом друкарні „Будучість“, Тернопіль 1928. Ст. 84, 8-ка.

Петро Стефанюк: Пожовале Квітти — поезії. Відень 1928. Стр. 48, 16-ка.

ЖУРНАЛИ:

Поступ, вісник літератури й життя. Січень — жовтень. Ч. 1. 1—2. рік 1928. Зміст: Великі легенди і їх значення для епохи народів (Петро Шостаківський). Боротьба за душу інтелігенції (Агатангел). Націоналізм „Кудож“ (Ів. Галаданович). „Діа. Бандерівський“ Тип (О. Назарук). Як Рустем Сейд Аметов став автором (Б. Монькович). Герой часу (К. П.). Генерал барон Гатайя (Меріам). Католицька латра в Англії (Л. Натрицький). Дош (В. Лемішечко). Воля (Синтишоа Чесна). Честертон і Шов: дискусія на тему

соціалізму (за „Осерваторе Романо“). Зі світ. бібліографія. Літературні наміри й анекдоти.

Кооперативна Республіка. Ч. 3. Березень 1928. Львів. Зміст: Джордж Реселль: Виховання. В. Тимощенко: Що таке господарська конюнктура. Я. Я. П. ознаки. Ю. Паванковський: Галичина після війни 1914—1920. О. Мишук: Причини і розвиток східно-європейської революції. К. Коберський: Чи можна говорити про масову і аристократичну, як про підставу селянського кредиту? Е. Хр.: Що до справи селянського кредиту й боротьба з лихвою. В. Воробець і К. Коберський: Назадання агрономічної роботи в краю. А. Андриченко: Мережа споживчої кооперації на Радянській Україні. Ом. К-ра: Українська кооперація на північно-західних землях і польська адміністрація. Кооперативні курси і свята кооперації в 1927 р. В. Зелік: До питання про проф. організацію кооперативників. З кооперативного руху. Ів. Охльовий: Біліс Зем. Банку Гіпот. на 1926 р. Серед книг і журналів.

§ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 2. березня ц. р. розпрощався з цим світом Максим Козанкевич, управитель школи на передмістї Котківки в Городенці в 58-річ життя, а в 28-мі році важкої, учительської служби. Український народ стратив в Поійному ідейного громадянина, українська школа стравила ідейного учителя, а українське учителство вірного і широго провідника і товариша. Похорон при величезній адлязі народа, при супроводі двох хорів і з чотирма надгробними бесідами відбувся дня 3. березня ц. р. Нехай же земля, яку Він так горячо любив, буде Йому легкою. П. П.

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу“ зложили Вл. Т. Карачевський, рад. суду Рогатин 50 зол. як гривню заплачену Вл. Бернотом в справі карий У 213/28 суду пов. в Рогатині, Михайло і Казимира Моравецькі 20 зол. замість вина на могилу ба п. Марії Зубалевої, учительки в Саджавні. Жертводавцям складає ширю подяку Головна Управа. 1780 1-1

ДРІБНІ ОГолошення.

ФОРТЕЦЯН довгий, віденський в найкращому стані, повна клавіатура за 1.300 зол. продаж. Ганак, Пласудського 21, I. пов. 1774 2—5

ОГолошення.

За оголошення Редакції не відновідає.

Спеціаліст нехот логіні, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Перевіщення Рентгеном. 17—24

М. Возняк

Ів. Белей і Ол. Кониський

до зв'язків Галичини

з Наддніпрянщиною в 80 рр. XIX в. Ціна 50 сот.

На поштову пересилку 20 сотаків. НАБУТИ МОЖНА

в Адміністрації „Діла“ — Львів Ринок ч. 10. 3—3

КОМПЛЕТ перша 30Л. 28.

6 ложок, 6 видел, 6 ножи і 6 виделок ложок з хлісного срібла. II-га сорта 25 зол. у **Б. ГРИНБЕРГА, Синтуська 4.**

Подяка.

Приблїти важким горем по втраті найдорожчої доньки Олени Благої учениці II. року учит. семінара почувався отсю дорогою широкосердечно подякувати всім, що взяли участь у цьому сумнім похороннім обряді. В першу чергу дуже дякую: Впр. о. Канонікови Клишаківчичеві, о. дир. Ю. Дзеровичеві за участь і провід похоронах, Впр. о. д-роні В. Лабі за участь і прегарне надгробне слово. Рівною ширю дякую: Вл. п. проф. Левицькому і цілому учительському зборові як і всім Товаришам, що своєю участю звеличили цей сумний похоронний обряд. Нехай Всевисшій створить нагородити. 1779 Рідня.

ФОРТЕЦЯНИ на ріжні ціни під гарантією продажі: Ганак, Пласудського ч. 21, I. пов. 10-10

НАРОДНА організація українців м. Львова пошукує метких інкассентів. Зголошення в канцелярії при вул. Косцюшка Ів. пов. 1—3

БАБСЬКИЙ БУНТ народна опера в 3 діях. Комістна партитура з головами і сольові партії за 12 золотих писмає „Торбан“ Львів, Оссолинських б. 1770 2—3

ФІРАНКИ, капи ручної роботи найдешевше Вані, площа Марійська 5, I. п. 1615 6 6—2

ПАМ'ЯТАЙ МОЮ РАДУ

І

ПЕРИ

СВОЄ БІЛЛЯ

ОЩАДНОСТЕВИМ МИЛОМ

C-Z-W
МИЛО зі ЛЬВАМИ

КАНДИДАТИ НА ШОФЕРІВ!!

При найбільших зарплатах і самоходних гаражах в Галичині

відкрито державно-уповажнені

ЛЬВІВСЬКІ КУРСИ

САМОХОДОВИХ КЕРМАНІЧІВ

Імн. **АЛЕКСАНДРА ЮГРОГО**

Львів, Коперника 34 — Тел. 1-94.

Спеціалні полекші: для державних урядників, академіків, членів організацій спортивних, заводських і безробітних. Вписи щоденно. Інформації (програми) уділає Управа Курсів. 1-1 Писіть по проспекти.

Стаєсфуртські потасові голи

30 32 прц. — 40 42 прц.

дають багатий збір.

При зак.тні високопроцентових потасових солей заощаджуємо перевозові кошта, час і працю. Вказівки і шиники безплатно і оплачено.

Иосиф Каррах, Львів, Косцюшка 18.

Звичайні Загальні Збори

Акціонерів Земельного Банку Гіпотечного

Спілки акційної у Львові

відбудуться дня 30. квітня 1928 в салі Сокола (Дім Товариства Дністер у Львові вул. Руська 20 партер) в год. 4. попол.

Предмети нарад: 1) Рахунок замкнення за рік 1927 зі звітом Надзірної Ради про діловодство і стан Банку, та рішення Зборів на не. 2) Розділ зиску. 3) Вибір двох членів Надзірної Ради. 4) Внесені по числі § 71. уступ 3 статута. До голосу на Загальних Зборах є уповажнені ті акціонари що найпізніше 14 днів перед Загальними Зборами зложать вимагану статуту сакальність акцій враз з непозапажми купонами в Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові, або в Заряді Агенції того Банку в Станіславові, або в Українській Шлядні в Перемишлі. Управління до вступу на Загальні Збори будуть видані легітимації (§§ 66, 67 і 68 статута) Ни. Акціонари, котрі не відібрали ще своїх акцій, як що намірюють взяти участь в Загальних Зборах, зновать про те повідомити Дирекцію Банку, заподаючи свою адресу, щоб їм видано в час легітимації на Збори.

НАДЗІРНА РАДА

Земельного Банку Гіпотечного

Спілки акційної у Львові.

1—1 1783

Ширіть наш часопис!